

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

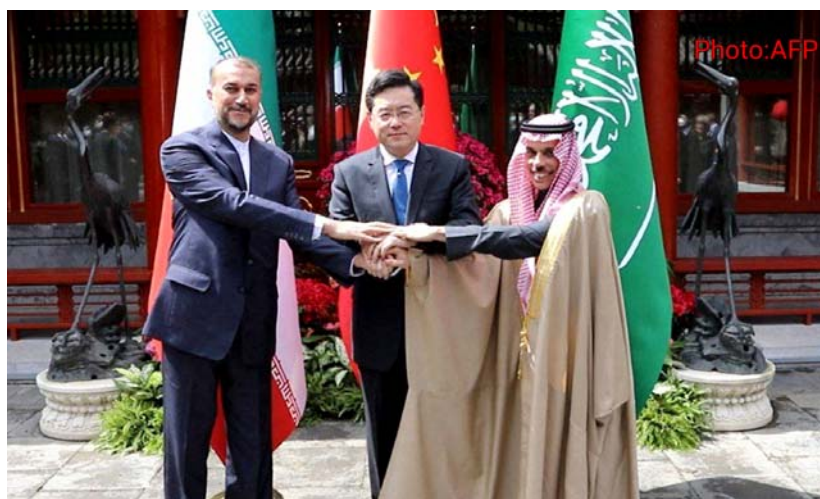
Political

سیاسی

فرستنده: علی کاظمی

۲۰ اگست ۲۰۲۳

بررسی تقویت نگاه به شرق در کشورهای شورای همکاری خلیج فارس

کشورهای شورای همکاری خلیج فارس به خوبی می‌دانند که روابط با شرق، خلاف مناسبات با غرب، تعامل از جایگاه برابر است و با دیدگاه استعماری زورگویانه و تحمیل نظرات کشورهای غربی فاصله دارد.

«انگوبین مینه تربیت» رئیس دورمئی امسال اتحادیه کشورهای جنوب شرقی آسیا یا همان «آسه‌آن» ۱۱ اپریل سال ۲۰۱۰ در اجلاس مشترک با کشورهای شورای همکاری خلیج فارس گفت: شما آنچه ما نداریم را دارید و ما آنچه شما ندارید را در مقیاس فراوان داریم، بنا بر این باید دست در دست هم بگذاریم.

روابط میان شورای همکاری خلیج فارس و آسیای شرقی در دهه‌های گذشته شاهد رشد و شکوفائی بوده است. جاپان در سال ۲۰۱۸ هفتمین شریک تجاری بزرگ دوبی بود و ۱۳۱ شرکت را به ثبت رساند. کوریای جنوبی از سال ۱۹۷۰ تا ۲۰۱۳، ۴۱.۴ درصد کل قراردادهای مهندسی، تهیه و تجهیز و ساخت و سازش را در کشورهای شورای همکاری خلیج فارس سرمایه گذاری کرد. هند و عمان در سال ۲۰۱۸ به توافقی برای دسترسی دهلی نو به بندر مهم و استراتژیک «الذقم» در عمان دست یافتند و چین نیز سرمایه گذاری‌های گسترده‌ای در زیرساخت کشورهای شورای همکاری خلیج فارس انجام داده است.

قاره آسیا غول صنعتی جدید جهان در آینده خواهد بود. طی دهه‌های آتی، صنعت، تجارت و رشد فناوری‌های جدید در شرق متمرکز خواهد بود. شورای همکاری خلیج فارس به دقت این روند را زیر نظر دارد.

نرخ بالای رشد جمعیت، شهری شدن و صنعتی شدن تقاضای داخلی کشورهای آسیائی برای مصرف انرژی را افزایش خواهد داد. برای مثال، مصرف انرژی از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۷ در کشورهای جنوب شرق آسیا دو برابر شد و پیش بینی می‌شود تا ۲۰۳۰ نسبت به سطح ۲۰۰۷ سه برابر شود. بیشتر واردات انرژی این منطقه از کشورهای شورای همکاری خلیج فارس صورت می‌گیرد.

در میان کشورهای شرقی چین به دلیل بزرگترین مصرف کننده انرژی بودن، مهمترین محسوب می‌شود. چین در خلیج فارس، با ایران، عربستان سعودی و امارات متحده عربی مشارکت ستراتیژیک جامع به امضاء رسانده و با عراق، اردن، کویت، عمان و قطر مشارکت ستراتیژیک امضاء کرده است.

نفت و گاز دو صنعت اصلی و منبع مهم درآمد کشورهای شورای همکاری خلیج فارس محسوب می‌شود. چین در حال حاضر بیش از ۷۰ درصد انرژی مورد نیاز خود را از خارج تأمین می‌کند و خاورمیانه مهمترین تأمین کننده خارجی این کشور محسوب می‌شود. در سال ۲۰۲۰ حدود ۴۷ درصد نیازهای انرژی چین به ارزش ۱۷۶ میلیارد دلار از خاورمیانه تأمین شد. در میان این کشورها، اعضای شورای همکاری خلیج فارس مهمترین تأمین کنندگان انرژی چین محسوب می‌شوند. عربستان سعودی بزرگترین صادرکننده به چین است به گونه‌ای که در سال ۲۰۲۰ معادل ۱۵.۹ درصد واردات نفت خام این کشور را به ارزش تقریبی ۲۸.۱ میلیارد دلار به خود اختصاص داد. چین در همان سال ۱۳.۴ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی (حدود ۱۴ درصد کل تقاضای آن) را از کشورهای عربی به خصوص کشورهای شورای همکاری خلیج فارس دریافت کرد.

به دلیل رشد قابل پیش بینی مصرف انرژی در چین و وابستگی اقتصادهای شورای همکاری خلیج فارس به نفت، آنها تمایل زیادی به تعمیق روابط با چین دارند. نفت و گاز بیش از ۲۰ درصد تولید ناخالص داخلی آنها را تشکیل می‌دهد و دستکم ۵۰ درصد درآمد بیشتر کشورهای شورای همکاری خلیج فارس از نفت است. دستکم ۱۰ سال طول خواهد کشید تا کشورهای شورای همکاری خلیج فارس به وابستگی خود به نفت به دلیل اتکاء ثبات اقتصادی آنها به بازارهای انرژی و شوک‌های نفتی، پایان دهند.

دلیل دوم علاقه شورای همکاری خلیج فارس به چین استفاده از فناوری‌های جدید چین بدون پیش‌شرط‌های سیاسی و عدم مداخله در امور داخلی کشورهای شورای همکاری خلیج فارس است. سال‌های سال است که غرب انتقال فناوری را منوط به پیش‌شرط‌هایی مانند رعایت اصول دموکراسی و حقوق بشر کرده است.

چین خلاف غرب به مداخله سیاسی در کشورهای شورای همکاری خلیج فارس باور ندارد و مخالف تغییر رژیم است. دولت‌های خاورمیانه عموماً از شراکت با بیجینگ استقبال می‌کنند زیرا معتقدند نگاه چین به آنها به صورت برابر است به جای این که نگاهی از بالا یا استعماری داشته باشد.

چین در خاورمیانه مفهوم صلح توسعه‌ی را ترویج کرده خلاف مفهوم غربی صلح دموکراتیک و بر این باور است که ریشه اصلی ناامنی منطقه‌ی رکود اقتصادی، بیکاری بالا، زیرساخت ضعیف، رشد جمعیت سریع و فرار مغزهاست به نسبت نقصان دموکراسی!

همکاری تجاری و سرمایه گذاری در زیرساخت شورای همکاری خلیج فارس فاکتور دیگری است که همکاری این نهاد با چین را به پیش می‌برد. کشورهای شورای همکاری خلیج فارس مایلند در اقتصاد جهانی ادغام شوند که نیازمند سرمایه گذاری در زیرساخت است.

عربستان سعودی در نظر دارد ۴۵ میلیارد دلار در شبکه راه آهن ملی خود سرمایه گذاری کند. ارزش پیشنهادی پروژه‌های مهم کویت در حال حاضر به ۳۰ میلیارد دلار رسیده است. قطر ۲۲۰ میلیارد دلار برای جام جهانی ۲۰۲۲

هزینه کرد که ۱۵ برابر بودجه‌ای است که روسیه برای میزبانی جام جهانی ۲۰۱۸ خرج کرد. امارات متحده عربی قرار است در ماه دسمبر میزبان بیست و هشتمین کنفرانس طرف‌ها برای کنوانسیون چارچوب تغییرات اقلیمی (COP28) باشد و در نظر دارد ۵۴ میلیارد دلار در منابع و انرژی تجدیدپذیر سرمایه‌گذاری کند. عمان در نظر دارد منطقه اقتصادی ویژه‌ی القم را در استان «الوسطی» بسازد و تمایل شدید خود برای همکاری با چین را ابراز داشته است.

کشورهای شورای همکاری خلیج فارس به شکل روزافزونی بر متنوع سازی تعاملات خود به ویژه با آسیا و چین، تمرکز کرده‌اند. چین در حال حاضر شریک اقتصادی مهم در خلیج فارس است. چین در سال ۲۰۲۰ جای اتحادیه اروپا را به عنوان بزرگترین شریک تجاری کشورهای شورای همکاری خلیج فارس گرفت و ارزش تجارت دوجانبه طرفین به ۱۶۱.۴ میلیارد دلار رسیده و در ۱۷ سال گذشته حدود ۲۵ میلیارد دلار در این کشورها سرمایه‌گذاری کرده است. نهایتاً، تلاش‌ها برای تعریف یک نظم جهانی جدید جزو علاقه‌مندی شورای همکاری خلیج فارس هم هست. دولت‌های عرب در شبه جزیره عربستان نظم سنتی غرب را ترجیح می‌دهند اما توجه کاهش‌یافته ایالات متحده به خاورمیانه و تمرکز بر شرق نشان می‌دهد آنها نمی‌توانند بر غرب اتکاء کنند.

درخواست عربستان سعودی، امارات متحده عربی و بحرین برای پیوستن به گروه «بریکس» به عنوان ابزاری برای تضعیف ساختار سنتی غرب، درخواست تمام کشورهای شورای همکاری خلیج فارس به جز عمان برای پیوستن به «سازمان همکاری شانگهای» به عنوان شریک مذاکره، دلارزدایی و درخواست امارات و عربستان برای تجارت با ارزهای محلی و عدم تحریم روسیه نشان‌دهنده تمایل کشورهای شورای همکاری خلیج فارسی برای اصلاح دستکم برخی مشخصه‌های نظم جهانی غربی است.

کشورهای شورای همکاری خلیج فارس در دو دهه گذشته تمایل زیادی برای تجاری و ارتباط باکشورهای شرق آسیا از جمله چین، از خود نشان داده‌اند. سود بردن از تجارت، سرمایه‌گذاری و فناوری‌های آسیایی و ابراز مخالفت با برخی سیاست‌های کشورهای غربی از دلایل مهم ارتباط با این کشورها به حساب می‌آید.